

ven tot opmaak van een veldtekening van de Vlaamse middenveld kinderrechten, zodat het duidelijk(er) wordt wie welke rol vervult en/of idealiter moet vervullen om te komen tot een efficiënt(er) werkend kinderrechtenveld. Het onderzoeksrapport omschrijft 'middenveld kinderrechten' als volgt: 'het geheel van niet-gouvernementele organisaties (NGO) en andere organisaties op het terrein van kinderrechten'. De veldtekening bevat een analyse van de rol van de Vlaamse kinderrechtenorganisaties en formuleert aanbevelingen voor een Vlaams beleid ter zake.

De volgende onderzoeksvragen kwamen aan bod:

1. Welke taken en rollen vervullen de verschillende actoren in het middenveld kinderrechten op papier (statuten, aktes, beleidsstukken, ...) en in de praktijk (jaarverslagen en eventueel andere informatiebronnen)?
2. Welke taken en rollen behoort een middenveld kinderrechten te vervullen op grond van internationaalrechtelijke regels en richtlijnen?
3. Is er sprake van overlap en/of lacunes in de veldtekening opgesteld onder 1, mede in het licht van de bevindingen onder 2, en zo ja, welke zijn deze?

Het onderzoek liep van 1 november 2011 tot en met 30 april 2012. Het kan geraadpleegd op de

website van het agentschap Sociaal-cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen.<sup>1</sup>

Deze beslissing kaderde in de uitvoering van het Vlaams Actieplan Kinderrechten.<sup>2</sup> De Vlaamse overheid wil de ruimte bieden voor een kritische reflectie over de behartiging van de kinderrechten in Vlaanderen en dit vanuit een duidelijk engagement voor de kinderrechten. Een belangrijk startpunt hiervoor is een constructieve evaluatie van het Vlaamse kinderrechtenveld.<sup>3</sup>

Bovendien beantwoordde de veldtekening ook aan een vraag van de leden van de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement. Op 19 februari 2013 organiseerde deze Commissie een gedachtewisseling over de resultaten van de veldtekening.<sup>4</sup> De onderzoekers van de Universiteit Leiden die het onderzoek voerden, lichtten het er toe. Dit parlementair debat gaf aanleiding tot een resolutie van de heer Chokri MAHASSINE en de dames Katrien SCHRYVERS, Danielle GODDERIS-T'JONCK, Elisabeth MEULEMAN en Ulla WERBROUCK betreffende de optimalisering van het middenveld Kinderrechten, zoals goedgekeurd door de plenaire vergadering op 19 juni 2013.<sup>5</sup>

<sup>1</sup> Zie: [http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/onderzoek\\_andereproj\\_veldtekening\\_KR.aspx](http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/onderzoek_andereproj_veldtekening_KR.aspx)

<sup>2</sup> Zie Vlaams Actieplan Kinderrechten (VAK), juli 2011, p. 16 (OD 1.1).

<sup>3</sup> Idem, p. 15.

<sup>4</sup> Vlaams Parlement, Stuk 1945 (2012-2013 ) nr. 1; zie: <http://www.vlaamsparlement.be/Proteus5/showParlInitiatief.action?id=871209>

<sup>5</sup> Vlaams Parlement, Stuk 2003 (2012-2013 ) nr. 1-3.

## CRIMINOLOGIE EN METHODOLOGIE / CRIME & CRIMINAL JUSTICE STATISTICS & METHODOLOGY

### De mondiale terrorisme databank: een nieuwe tool voor de kwantitatieve analyse van terroristische aanslagen

Lieven Pauwels<sup>a</sup>  
Jannie Noppe<sup>b</sup>

<sup>a</sup> Docent, Directeur onderzoeksgroep Sociale Veiligheidsanalyse, Vakgroep Strafrecht en Criminologie, Universiteit Gent, (Corresp.: Lieven.Pauwels@ugent.be).

<sup>b</sup> Assistente, onderzoeksgroep SVA, Vakgroep Strafrecht en Criminologie, Universiteit Gent.

De 'Global Terrorism Database' (hierna: GTD) is een open-source databank die informatie bevat over terroristische aanslagen wereldwijd in de periode 1970 tot 2011 (met jaarlijkse updates gepland voor de toekomst).<sup>1</sup> De GTD omvat systematische data over zowel binnenlandse, transnationale als internationale terroristische

<sup>1</sup> Het project loopt onder leiding van Gary LaFree, Directeur START, en professor Criminology & Criminal Justice, University of Maryland Laura DUGAN, Associate Professor, Criminology and Criminal Justice, University of Maryland.

aanslagen in de periode 1970-2011, en bevat nu meer dan 104.000 cases. Voor elk GTD-geval is er informatie beschikbaar over de datum en de plaats van het incident, de gebruikte wapens, de aard van het doelwit, het aantal slachtoffers, en – indien identificeerbaar – de verantwoordelijke groep of individu. In deze bijdrage staan we even stil bij deze databank. Het lijkt ons dat de deelredactie ‘criminografie en methodologie’ een ideale plaats is om deze databank aan het bredere criminologische publiek voor te stellen. We bespreken diens kenmerken en mogelijkheden voor statistische analyse. De databank is vrij toegankelijk voor onderzoekers en studenten.<sup>2</sup> De statistische informatie opgenomen in de Mondiale Terrorisme Databank is gebaseerd op rapporten van diverse open mediabronnen. Informatie wordt echter pas toegevoegd aan de GTD nadat de geloofwaardigheid van de bronnen gecontroleerd is. Als er nieuwe informatie over een aanslag vrijkomt, kan een registratie worden aangepast, waar nodig en toepasselijk. Het Nationale Consortium voor de Studie van Terrorisme en Reactie op Terrorisme (START) maakt de GTD beschikbaar via een online interface, met de bedoeling de kennis over terroristisch geweld te verhogen zodat de studie ervan kan vergemakkelijkt worden en zodat inzichten over de misdrijven en de omstandigheden waarbinnen ze zijn gepleegd verder kunnen bestudeerd worden.

Kenmerken van de GTD:

- bevat informatie over meer dan 104.000 terroristische aanslagen;
- is vandaag de meest uitvoerige niet-geheime databank over terroristische aanslagen ter wereld;
- omvat informatie over meer dan 47.000 bomaanslagen, 14.000 moorden en 5.300 kidnappings sinds 1970;
- omvat informatie over minstens 45 variabelen per case, en voor de meest recente incidenten informatie over meer dan 120 variabelen;

- staat onder toezicht van een adviserend panel van 12 terrorisme-experten;
- meer dan 3.500.000 krantenartikelen en 25.000 nieuwsbronnen werden bestudeerd om informatie te verzamelen over incidenten van 1998 tot 2011 alleen al.

De Mondiale Terrorisme Databank werd in 2001 opgestart toen onderzoekers van de Universiteit van Maryland een grote databank verworven die initieel verzameld werd door de Pinkerton Global Intelligence Services (PGIS).

Van 1970 tot 1997 trainde PGIS onderzoekers – meestal Air Force personeel op rust – om terroristische aanslagen te identificeren en te registreren op basis van nieuwsagentschappen, overheidsrapporten en grote internationale nieuwsbladen zodoende het risico op terrorisme voor hun klanten te kunnen inschatten. PGIS verloor echter data van 1993 tijdens een kantoorverhuis en deze data werden nooit meer volledig gerecupereerd. Dit is het einde van een eerste fase in de geschiedenis van de GTD databank. Cases die zich voordeden tussen 1998 en maart 2008 werden geïdentificeerd en gecodeerd door het Centrum voor Terrorisme- en Inlichtingenstudies (CETIS), in samenwerking met het Nationale Consortium voor de Studie van Terrorisme en Reactie op Terrorisme (START). In April 2006 kreeg START extra subsidies van de afdeling ‘Human Factors’ van het Departement van Binnenlandse Veiligheid om de data van de GTD vanaf 1997 verder uit te breiden. Hoewel er pogingen ondernomen werden om de verloren data uit 1993 terug te halen, slaagde men er niet in om alle informatie terug te vinden. Bovendien werd voor cases na 1997 een lichtjes gewijzigde definitie van terrorisme gebruikt, met daarin informatie over specifieke criteria voor de aanwijzing als een terroristische aanslag, alsook werd het aantal variabelen uitgebreid.

Tegen augustus 2008 was de dataverzameling voor de aanslagen tot en met 2007 voltooid. In het najaar van 2008 paste het GTD-team de nieuw ontwikkelde criteria toe op de eerder verzamelde GTD-data om een enkele bron van informatie over terroristische aanslagen te vormen die de volledige periode van 1970 tot 2007 dekte.

<sup>2</sup> Deze bijdrage is grotendeels gebaseerd op de informatie die te vinden is op: <http://www.start.umd.edu/gtd/> [15-07-2013], en in de bijdragen van LAFREE & DUGAN (2007) en LAFREE (2010).

In het voorjaar van 2008 verzamelden analisten van het Instituut voor de Studie van Geweldadige Groepen (ISVG) van de universiteit van New Haven data voor de GTD over terroristische aanslagen die zich hadden voorgedaan tussen april 2008 en Oktober 2011. Onderzoeksassistenten van START (Universiteit van Maryland) integreerden deze data in de databank, terwijl ze nog steeds verbeteringen aanbrachten aan de eerder verzamelde data. GTD-personeelsleden bij START bestuderen op regelmatige basis een groot gamma aan bronnen om bijkomende cases en informatie over vroegere aanslagen te identificeren, zodat de GTD zo ruim en nauwkeurig mogelijk is voor de volledige tijdsperiode. Data voortvloeiend uit deze dataverzameling werden eveneens geïntegreerd in de huidige versie van de GTD. Alle lopende inspanningen voor GTD-dataverzameling, beginnend bij de aanslagen die zich voordeden in november 2011, werden eveneens uitgevoerd door START-personeel.

Met andere woorden, de Mondiale Terrorisme Databank is een samenstelling van afzonderlijke inspanningen tot dataverzameling van 1970 tot vandaag. Van 1970 tot 1997 werden de data hoofdzakelijk samengesteld uit incidenten die in real-time geregistreerd werden door PGIS op basis van een brede definitie van terrorisme. Data uit deze periode werden op permanente basis ge-updatet en verbeterd. De data van 1998 tot 2007 werden aanvankelijk retrospectief verzameld, data over meer recente gebeurtenissen werden in real-time verzameld. Gebruikers dienen zich er dus bewust van te zijn dat prevalentieverschillen voor wat betreft de aanslagen vóór en na 1997 op zijn minst deels verklaard kunnen worden door verschillen in dataverzameling; onderzoekers moeten hiermee rekening houden wanneer ze globale en langdurige trends proberen te bestuderen. Hoewel er van een brede definitie van terrorisme wordt vertrokken, beschikt de gebruiker over de mogelijkheid om strengere criteria te hanteren en zelfs om ongewenste cases eruit te filteren in functie van hun specifieke analytische interesses. De data vormen nu een complete reeks van 1970 tot vandaag – met uitzondering van 1993.

De databank werkt zeer gebruiksvriendelijk aan de hand van een interactieve tool die de naam

GTD Data Rivers kreeg. De GTD Data Rivers is een interactieve, visuele, verkennende tool dat toelaat om tijdelijke trends in terrorisme binnen de GTD te onderzoeken. The GTD data Rivers verenigt belangrijke variabelen uit de databank en visualiseert die in een begrijpelijke stapelgrafiek. Er kunnen vijf verschillende stapelgrafieken geselecteerd worden: landen, aangevallen regio's, aangevallen doelwitten, nationaliteiten, type doelwitten en type wapens.<sup>3</sup>

### ***Dataverzameling en methodologie***

De mondiale terrorisme databank (GTD) werd ontwikkeld met de bedoeling een uitgebreide, methodologisch robuuste set van longitudinale data over terroristische aanslagen in binnen- en buitenland te creëren. Een eerste doelstelling is onderzoekers en analisten in staat te stellen om hun kennis over het fenomeen 'terrorisme' te vergroten. De GTD is speciaal ontworpen om te worden onderworpen aan de laatste kwantitatieve analytische technieken die gebruikt worden in de sociale en computerwetenschappen.

### ***Reikwijdte van de data***

De GTD werd ontworpen met als doel een grote variëteit aan etiologische en situationele variabelen over terroristische aanslagen te verzamelen. Afhankelijk van de beschikbaarheid van informatie, registreert de databank per incident meer dan 120 afzonderlijke attributen, inclusief ongeveer 75 gecodeerde variabelen die gebruikt kunnen worden voor statistische analyses. Deze worden verzameld binnen 8 brede categorieën, zoals weergegeven in het GTD codeboek, en bevat (indien mogelijk): datum van het incident, regio, land, staat/provincie, stad, lengte- en breedtegraad (beta), naam dergroep, gebruikte tactieken, aard van het doelwit, identiteit, beroepsorganisatie en nationaliteit van het doelwit, type wapen, of de aanslag als

<sup>3</sup> Voor elke datastroom wordt een unieke laag gecreëerd, waarbij elke stroom een waarde van de getoonde variabele weerspiegelt. De dikte van elke laag wijzigt langs een horizontale as, waarmee de frequentie van de variabele in de databank wordt aangeduid. Een web-interface voor de GTD met bijkomende informatie over de data en het gebruik ervan is beschikbaar via [www.start.umd.edu/gtd](http://www.start.umd.edu/gtd)

geslaagd werd beschouwd, of en hoe de aanslag werd opgeëist, de hoeveelheid schade, en meer precies, de schade voor de Verenigde Staten, het totaal aantal slachtoffers en het totaal aantal gewonden (personen, onderdanen van de Verenigde Staten, terroristen). Andere variabelen geven informatie over specifieke types van cases, waaronder kidnappings, gijzelingen en overvallen.

### **Bronnen**

De informatie in de GTD is volledig ontleend aan publiek beschikbaar open-bronnen materiaal, waaronder elektronische nieuwsarchieven, bestaande datasets, secundair bronnenmateriaal zoals boeken en tijdschriften, en wettelijke documenten. Alle informatie in de GTD is een weerspiegeling van wat er in deze bronnen gerapporteerd wordt. Terwijl de ontwerpers van de databank op basis van diverse onafhankelijke open bronnen elk deel van de informatie pogen te bekrachtigen, doen ze geen verdere uitspraken over de waarheidsgetrouwheid van deze informatie.

### **Dataverzameling en definitie van terrorisme**

De data voor GTD1 (1970-1997) werden verzameld door PGIS. De dataverzamelaars van de PGIS databank beoogden elke gekende terroristische aanslag in en over landen en tijd heen te registreren, zoals geïdentificeerd in meertalige nieuwsbronnen, met als doel risicoanalyses uit te voeren voor de Amerikaanse bedrijven. De incidenten werden verzameld in overeenstemming met de volgende definitie van *terrorisme*:

*'the threatened or actual use of illegal force and violence by a non-state actor to attain a political, economic, religious, or social goal through fear, coercion, or intimidation.'*

Het is algemeen geweten dat er heel wat uiteenlopende definities van terrorisme bestaan en dat de aard en oorzaken van terrorisme fel betwist worden door overheden en wetenschappers. Terwijl men het eens is over bepaalde algemene elementen van terrorisme (zoals bijvoorbeeld het opzettelijk gebruik van geweld), staan heel wat andere factoren (bijvoorbeeld of de slachtoffers van terrorisme niet-strijders moeten zijn, of ter-

rorisme politieke motieven vereist) nog steeds ter discussie.

Waar de originele GTD1 de definitie van PGIS gebruikte, ontleedde de tweede fase van dataverzameling voor de GTD (GTD2: 1998-2007) de PGIS-definitie in verschillende delen en codeerde elke aanslag zodat gebruikers enkel die cases konden identificeren die overeenkwamen met hun eigen definitie van terrorisme. Gebaseerd op de originele GTD1-definitie, moest elke aanslag die opgenomen werd in de GTD2 een opzettelijke gewelddaad of bedreiging met geweld van een niet-staatelijke actor betreffen. Daarnaast moest er worden voldaan aan twee van de volgende drie criteria alvorens een aanslag werd opgenomen in de GTD2:

- de gewelddaad was erop gericht een politiek, economisch, religieus of sociaal doel te bereiken;
- de gewelddaad omvatte bewijs van de intentie tot dwang, intimidatie of het overbrengen van een bepaalde boodschap aan een breder publiek (naast de onmiddellijke slachtoffers);
- de gewelddaad overschreed de grenzen van de voorschriften van het Internationaal Humanitair Recht.

Deze criteria – die nog steeds gebruikt worden door dataverzamelaars van aanslagen na 2007 – werden uitgewerkt met als doel analisten en wetenschappers toe te laten flexibel te zijn in de toepassing van verschillende definities van terrorisme en aan verschillende operationele noden te kunnen voldoen. Daarom kunnen gebruikers van de databank selecteren welke criteria het dichtst aanleunen bij de definitie van terrorisme die zij hanteren, en bijgevolg op basis daarvan de dataset filteren bij het uitvoeren van opzoekingen of andere analyses. Gebruikers kunnen ook cases, waarover twijfel was of het incident wel zeker een terroristische daad was, uitsluiten. Sommige cases hebben eenvoudigweg te weinig informatie om een definitief onderscheid te maken tussen, bijvoorbeeld, terrorisme en oproer.

### **Synthese van GTD1 en GTD2**

Tot 2008 bleef de Mondiale Terrorismes databank opgedeeld in twee afzonderlijke datasets.

De twee datasets integreren was een heuse uitdaging, eerst en vooral omwille van de verschillende definities. Eerst diende bepaald te worden welke GTD1- aanslagen voldeden aan de GTD2-criteria en dus een plaats hadden in de uitgebreide GTD databank. Sommige GTD1-aanslagen – bijvoorbeeld, diegene beschreven als guerrillaoorlog – voldeden niet aan de GTD2-criteria en werden uitgesloten uit de databank. Bovendien hadden de GTD1-data initieel 44 beschrijvende variabelen per aanslag, terwijl de GTD2 er nog eens 84 extra had per aanslag. Met andere woorden, was het bij de synthese de bedoeling, waar mogelijk, corresponderende GTD1-informatie te ontwikkelen voor de bijkomende GTD2-datavelden.

Om de twee datasets samen te voegen implementeerde START, in samenwerking met CETIS, een systeem waarbij elke aanslag van de GTD1 bestudeerd werd, codes voor de drie criteria met betrekking tot de definitie en alle andere velden van de GTD2 werden toegevoegd aan de GTD1, en waarbij de codeerders elke aanslag evalueerden op opname in de samengevoegde, nieuwe GTD. Zeventien codeerders werden hiervoor getraind. Van april tot december 2008 voerden zij een review uit van de aanslagen. Aanslagen die niet voldeden aan twee van de drie criteria ontwikkeld voor GTD2 werden uit de nieuwe samengestelde databank GTD verwijderd.

#### ***Voorzichtigheid met betrekking tot dataconsistentie***

Het moge duidelijk zijn dat het aanmaken van deze databank een huzarenstukje is geweest. Ondanks de hierboven beschreven beperkingen vormt de databank niettemin een start voor een fenomeengebaseerde criminografie en laat deze databank rudimentaire macro-sociologische analyse toe. Tot op heden is continuïteit de grootste uitdaging geweest. Ook al werden de nodige inspanningen gedaan om de continuïteit van de data van 1970 tot vandaag te verzekeren, toch dienen gebruikers goed te beseffen dat er een methodologische onderbreking is geweest tussen 1998 en 2007: in die periode werden terroristische aanslagen retrospectief ingevoerd. Daarna werd de databank opnieuw in real time gevoed.

#### ***Referenties***

- LAFREE G. & DUGAN L. (2007). Introducing the global terrorism database. *Terrorism and Political Violence*, 19(2), 181-204.
- LAFREE, G. (2010). The Global Terrorism Database (GTD): Accomplishments and Challenges. *Perspectives on Terrorism*, 4(1), 24-46.